

CO PÍŠÍ JINDE

Poplatní názvu naší rubriky musíme i my reflektovat současné názory a polemiky, které po 11. září spojují stejná témata: lidská práva, svoboda, demokracie, hrozba terorizmu, odpovědnost bohatých vůči chudým. Vybrali jsme proto pro vás tři články, tři názory, tři úvahy, jež se těchto témat týkají.

Prvním z nich je názor amerického politologa **Francise Fukuyamy**, který si klade otázky **Co jsou lidská práva?** Mají univerzální platnost? Máme je prosazovat po celém světě a ve všech kulturách? Podle autora není současný konflikt střetem civilizací, nýbrž jde o reakci určitých částí světa, jež jsou ohroženy pokračujícím procesem modernizace. Musíme porozumět lidským právům jako morálnímu výrazu této civilizace a v praxi je uplatňovat s určitou mírou flexibility a rozvahy, neboť univerzálnost práv vychází ze sdílené lidské podstaty, kterou máme všichni jako lidské bytosti – ne pouze jako členové určité kulturní skupiny, pohlaví nebo etnické menšiny. Autor se domnívá, že islám dnes stojí před volbou, zda oddělit náboženství od politiky. Trvání na jednotě náboženství a politiky dnes odlišuje muslimy od křesťanů, židů, hindů a dalších kulturních skupin. To může vést podle autora k rozdělení muslimů, podobně jako se rozdělili křesťané v době třicetileté války.

Autor se dále zamýšlí nad rozšířením demokratických institucí a nad pohyby lidí, kteří přichází z tradičních kultur na Západ, kde se usazují a velice často také asimilují. Pro autora to znamená jediné – lidé na celém světě volí svými nohama a jdou za demokracií.

[LIDOVÉ NOVINY, 20. 10. 2001; ČLÁNEK JE ZKRÁCENOU VERZÍ PŘEDNÁŠKY PROSLOVENÉ 15.10. V PRAZE NA FORU 2000]

Známý teolog **Tomáš Halík** v článku **Jde dnes o spor náboženství?** vysvětluje postoj křesťanské civilizace k islámu, její

sebereflexi i její novou roli v dnešním světě. Západní civilizace je křesťanská i navzdory tomu, že se tam většina lidí považuje za ateisty. Ať už si to přiznáme nebo ne, křesťanství vytvořilo hodnotový systém naší společnosti, který se v jistém smyslu dostává do sporu s islámem, ale pouze ve smyslu nové konfigurace idejí, sociálních zájmů a politických systémů. Dnes již světová náboženství začínají na globální scéně plnit jiné společenské role než v minulosti.

Pro muslimy jsme národy, které zradily a ztratily své vlastní náboženství a jsou duchovně prázdné. Respektovali by naše křesťanství, ale nehodlají respektovat materialismus a ateismus. Jakou duchovní a morální vizi má Západ pro další tisíciletí? Jak si poradíte s rozpadem rodiny, drogami, zneužíváním medicínských objevů? Tento jednostranný pohled na společnost Západu vychází z dominujícího proudu islámu, který neklade hlavní důraz na teologicko-filozofické názory, nýbrž na Řád jako oporu společnosti. Západ bude muset se světem islámu vytvořit alespoň v zásadních věcech kompatibilní mezinárodní právní řád jako rámec politické i ekonomické spolupráce.

Největší změny vidí Tomáš Halík v přeměně křesťanství ze „světového názoru“ na spiritualitu a společenskou etiku. Tento vývoj může znamenat nové setkání křesťanské víry a „polosekulární“ demokratické společnosti Západu. Pro křesťanství je to výzva k roli prostředníka a tlumočníka mezi islámskou kulturou (s níž má společné „abrahamovské“ základy) a současným Západem, který vzešel z jeho kořenů. Západ musí mít schopnost stále kritické reflexe vlastní civilizace a vidění věcí v širším dějinném a kulturním kontextu.

[MF DNES, 20. 10. 2001]

Závěrem této řady prezentujeme názory českého ekonoma **Valtra Komárka**,

kteří se nad výše zmíněnými otázkami zamýšlí v článku nazvaném **Nové století, nová futurologie**.

Autor vysvětluje současné pojetí futurologie jako náročné vědecké práce, která spočívá ve vyhledávání reálných trendů a jejich historické syntézy. Ve futurologii 21. století jde o zásadní posun od prognózování věcí k prognózování lidského chování.

Na závěr článku se autor vrací k problematice terorizmu. Domnívá se, že nelze klást rovnítko mezi chudobou a terorizmem. Musíme vidět diktátorské elity v pozadí, jejich kořistnické zájmy a promyšlenou militantní dezinterpretaci islámu ke zmanipulování bídou sužovaných mas. Klíč k řešení není jen v ekonomice, ale především v politice a morálce.

[MF DNES, 6. 10. 2001]

Dva poslední příspěvky naší rubriky se budou věnovat architektuře. Architekt **Zdeněk Lukeš** v článku **Architektura dvanáct let po listopadu** rekapituluje vývoj architektury od éry komunismu, která přinesla především zrušení soukromých projekčních ateliérů a „zprůmyslnění stavebnictví“ až po současnost, kde zase naopak je často nahrazována paneláková šedí tvarově, materiálově i měřítkově přebujelými stavbami, z nichž mnohé jsou dokonalými kýči (např. styl „vesnického baroka“). A tak i dnes platí to, co platilo již za první republiky: dobří architekti a dobří investoři jsou schopni postavit dobré stavby, ti špatní ovšem mohou napáchat velké škody.

[LIDOVÉ NOVINY, 16. 11. 2001]

S radostí jsme zaznamenali zprávu, že se Česká republika stala čtvrtou zemí na světě (po Brazílii, Nizozemí a Belgii), která se může pyšnit stavbou moderní architektury zapsanou do seznamu památek světového dědictví UNESCO. Článek

Ludka Navary Tugendhat – triumf moderní techniky nám tuto unikátní stavbu přibližuje. Vila architekta Ludwiga Mies van der Rohe se svými štíhlými ocelovými sloupy, ve své době unikátní klimatizací, okny od stropu až k zemi, jež umožňovaly propojení vnějšího a vnitřního prostoru, je naprosto dokonalým technickým dílem. Unikátní je i vnitřní vybavení vily jako například nábytek navržený autorem stavby nebo onyxová stěna náznakově členící prostor haly.

[MLADÁ FRONTA DNES, 18. 12. 2001]

Z MONITORINGU TISKU

MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Být či nebýt... v územním plánu...

Oldřich Babický

Zástupce zlínského hejtmána Libor Lukáš hovoří o problematice územního plánování Zlínského kraje.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 29. 10. 2001]

Bude z nejvyššího bodu Chřibů vidět na Alpy?

(mat)

Na Brdu, nejvyšším místě Chřibské oblasti, byl položen základní kámen k turistické rozhledně. Mezi přispěvateli má být i Ministerstvo pro místní rozvoj.

[MLADÁ FRONTA DNES, 27. 10. 2001]

Byty a nebyty

Světlana Rysková, Vladimíra Bohatová, Jiří Kučera

Autoři článku se zamýšlí nad předběžnými výsledky celostátního sčítání lidu, domů a bytů (ČSÚ), které ukázalo nadbytek bytů v ČR.

[EKONOM, 1. 11. 2001]

Spory mohou uškodit přírodě a lidem

Zdeněk Zuntých

Autor informuje o současném stavu územních plánů velkých územních celků v Jihočeském kraji.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 5. 11. 2001]

Stát bude platit více úředníků

Zdena Balcerová, Aleš Vojtř

Se zánikem okresních úřadů k 1. 1. 2003 se stát zbaví svých institucí v regionech, ale současně vytvoří nové kontrolní struktury. Ty by měly dohlížet na to, zda kraje plní kompetence, které na ně z centra přešly. Paradoxně tak nakonec zaměstnanců v centrálních úřadech přibude.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 5. 11. 2001]

Začínají opravy panelových domů

Olga Skalková

V nejbližší době začne stát poskytovat dlouho slibované dotace na opravy pane-

lových domů. Článek přináší i hlavní pravidla pro přidělení státní dotace.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 6. 11. 2001]

Jak může vydělávat ruina

Magdalena Váňová

Klub Za starou Prahu upozorňuje na zbytečné demolice památek, především na zneužívání § 91 stavebního zákona.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 21. 11. 2001]

Ubude bytů, varují stavitelé

Jitka Šrámková

Svaz podnikatelů ve stavebnictví ČR (SPS) varuje před výrazným omezením bytové výstavby, který by nastal po schválení materiálu MMR, který mění podmínky použitelnosti finančních prostředků ze Státního fondu rozvoje bydlení, jež slouží ke krytí části nákladů na výstavbu obecních nájemních bytů.

[HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 30. 11. 2001]

Soud ukončil válku o obchvat

Jaroslav Nedvěd

Rozhodnutí Ústavního soudu ukončilo spor o obchvat města Plzně. Obchvat by měl být hotový do roku 2006, ale již do dvou let by se Plzeň mohla zbavit tranzitní dopravy.

[MLADÁ FRONTA DNES, 1. 12. 2001]

-tb-